

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

Katowice, dnia 30 sierpnia 2010 r.

RKT-61-09/10/MZ

DECYZJA Nr RKT – 27/2010

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Zakładowi Inżynierii Komunalnej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Czeladzi:

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną** przez Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi **polegającą na zamieszczeniu** we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowienia o treści: „*Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana: a. przez każdą ze stron za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, b. w każdym czasie za porozumieniem stron, c. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy*” oraz „*Umowa zostaje zawarta na czas określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. w każdym czasie za porozumieniem stron, b. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy*”, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.), a przez to z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 16 lutego 2010 r.**
- II. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) **umarza się** jako bezprzedmiotowe postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczęte przez Prezesa Urzędu przeciwko Zakładowi Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi, w zakresie zarzutu zamieszczenia we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowień o następującej treści:

- a) „Usługobiorca ponosi odpowiedzialność za wodomierz i reguluje należności za wodę do czasu zawarcia umowy na dostawę wody z następcą Usługobiorcy lub do czasu demontażu wodomierza w terminie ustalonym pisemnie między Stronami”;
- b) „W razie zmiany właściciela (zarządcy, użytkownika nieruchomości, dzierżawcy, najemcy) Usługobiorca jest nadal zobowiązany, z tytułu niniejszej umowy, do regulowania należności za wodę i odprowadzane ścieki do czasu wskazania Usługodawcy swojego następcy prawnego”.
- III. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną** przez Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi **polegającą na** zamieszczeniu we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowienia o treści: „Wznowienie dostawy wody i przywrócenie odbioru ścieków następuje po: (...) w odniesieniu do punktu 1 b, w ciągu 48 godzin po udokumentowanym przez Usługobiorcę uiszczeniu należnych wobec Usługodawcy kwot wraz z odsetkami ustawowymi oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę z związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.), a przez to z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 16 lutego 2010 r.**
- IV. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną** przez Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi **polegającą na** tym, że w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami – wbrew wymogowi określonemu w art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) – nie zamieszczono pełnej informacji na temat praw i obowiązków stron umowy poprzez zaniechanie objęcia treścią ww. umów pełnej informacji na temat prawa wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 11 maja 2010 r.**
- V. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi **kary pieniężne** w wysokości:
- 1) **3 633 zł** (słownie złotych: trzy tysiące sześćset trzydzieści trzy), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w **punkcie I** sentencji niniejszej decyzji,
 - 2) **3 633 zł** (słownie złotych: trzy tysiące sześćset trzydzieści trzy), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w **punkcie III** sentencji niniejszej decyzji,
 - 3) **3 028 zł** (słownie złotych: trzy tysiące dwadzieścia osiem), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w **punkcie IV** sentencji niniejszej decyzji.
- VI. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 264 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U.

z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postanawia się obciążyć Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi **kosztami przeprowadzonego postępowania** w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **18,80 zł** (słownie: osiemnaście złotych osiemdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej „Prezesem Urzędu”) zostało przeprowadzone z urzędu pod sygn. akt RKT-400-04/10/MZ postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością Zakładu Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi (zwanego dalej „ZIK Czeladź” lub „Spółką”) nastąpiło naruszenie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwaną dalej również „ustawą antymonopolową”). W toku przedmiotowego postępowania wyjaśniającego zbadane zostały pod kątem naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów warunki umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych przez ZIK Czeladź z konsumentami, w oparciu o wykorzystywany w obrocie wzorzec umowny.

Ponieważ analiza ich treści dała podstawy do przyjęcia, iż w zakresie opisanym w pkt I-IV sentencji niniejszej Decyzji mogło dojść do naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w dniu 17.03.2010 r. Postanowieniem Nr 1 wszczęte zostało w tej sprawie z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (dowód: karty nr 1-2). Postanowieniem nr 2 z tej samej daty (dowód: karta nr 5) w poczet dowodów zaliczono materiały zgromadzone w toku ww. postępowania wyjaśniającego.

Spółce postawiono zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej w drodze podejmowania bezprawnych działań godzących w zbiorowe interesy konsumentów polegających na tym, że:

1. we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, stosowanym w obrocie z konsumentami zamieszczono postanowienia o treści: *„Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana: a. przez każdą ze stron za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, b. w każdym czasie za porozumieniem stron, c. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy”* oraz *„Umowa zostaje zawarta na czas określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. w każdym czasie za porozumieniem stron, b. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy”*, co może być niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.) i może stanowić praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, stosowanym w obrocie z konsumentami zamieszczono postanowienie o treści: *„Usługobiorca ponosi odpowiedzialność za wodomierz i reguluje należności za wodę do czasu zawarcia umowy na dostawę wody z następcą Usługobiorcy lub do czasu demontażu wodomierza w terminie ustalonym pisemnie między Stronami”*, co może być niezgodne z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.) i może stanowić praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;

3. we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, stosowanym w obrocie z konsumentami zamieszczono postanowienie o treści: *„W razie zmiany właściciela (zarządcy, użytkownika nieruchomości, dzierżawcy, najemcy) Usługobiorca jest nadal zobowiązany, z tytułu niniejszej umowy, do regulowania należności za wodę i odprowadzane ścieki do czasu wskazania Usługodawcy swojego następcy prawnego”*, co może być niezgodne z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.) i może stanowić praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
4. we wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, stosowanym w obrocie z konsumentami zamieszczono postanowienie o treści: *„Wznowienie dostawy wody i przywrócenie odbioru ścieków następuje po: (...) w odniesieniu do punktu 1 b, w ciągu 48 godzin po udokumentowanym przez Usługobiorcę uiszczeniu należnych wobec Usługodawcy kwot wraz z odsetkami ustawowymi oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę z związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”*, co może być niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.) i może stanowić praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
5. w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami – wbrew wymogowi określonemu w art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) – nie zamieszczono pełnej informacji na temat praw i obowiązków stron umowy poprzez zaniechanie objęcia treścią ww. umów pełnej informacji na temat prawa wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Spółka ustosunkowała się do postawionych jej zarzutów w pismach z dnia 11.05.2010 r. (dowód: karta nr 57) i z dn. 12.08.2010 r. (dowód: karta nr 77), a w czasie postępowania wyjaśniającego w pismach z dn. 10.02.2010 r. (dowód: karty 37-46), z dn. 17.02.2010 r. (dowód: karty nr 47-50) i z dn. 20.03.2010 r. (dowód: karty nr 51-55). Postanowieniem nr 3 z dnia 17 maja 2010 r. w poczet dowodów zaliczono materiały zgromadzone w toku postępowania antymonopolowego, prowadzonego wobec Spółki pod sygn. akt RKT-411-05/10/MZ (dowód: karty nr 59-60).

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, pismem z dnia 17 maja 2010 r. Spółka została poinformowana o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 62). Spółka w dniu 27.05.2010 r. skorzystała z prawa do zapoznania się z zebrany materiałem dowodowym (dowód: karty nr 64-69).

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny.

Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym przy Sądzie Rejonowym Katowice-Wschód w Katowicach, VIII Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS: 0000291742 (dowód: karty nr 10-11). Przedmiot działalności przedsiębiorcy został określony m.in. jako pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Jedynym udziałowcem Spółki jest Gmina Czeladź.

Spółka prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Czeladź (dowód: karta nr 7). Podstawę prawną działania

Spółki na ww. obszarze stanowią: Decyzja Burmistrza Miasta Czeladź nr BK-RM.6220-23/07 z dn. 14.12.2007 r. (dowód: karty nr 15-16) i Decyzja Burmistrza Miasta Czeladź nr BK-RM.6220-020/08 z dn. 30.06.2008 r. w sprawie udzielenia zezwolenia Zakładowi Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na czas nieoznaczony (dowód: karty nr 17-18).

Prawa i obowiązki przedsiębiorstwa i odbiorców jego usług określa wydany na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.) – zwanej dalej także „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę” - regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Gminy Czeladź (uchwała Nr LXI/921/2005 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 29.12.2005 r. ze zmianami wynikającymi z Uchwały Nr XXVI/242/2007 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 25.10.2007 r. oraz Uchwały Nr LXIII/1113/2010 z dn. 25.02.2010 r.), który został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 16 z dnia 20.02.2006 r. Jak poinformowała Spółka, regulamin nie stanowi załącznika do umowy. Odbiorca przed podpisaniem umowy otrzymuje egzemplarz regulaminu, z którym może się zapoznać w biurze obsługi klienta lub otrzymać w formie wydruku. Ponadto regulamin konsument może pobrać ze strony internetowej www.zikspzoo.czeladz.pl lub – na swój wniosek - otrzymać pocztą tradycyjną bądź pocztą elektroniczną na wskazany adres. Spółka zaznaczyła, że w każdej z ww. form przekazanie treści regulaminu jest nieodpłatne (dowód: karty nr 7-8).

Spółka posiada status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu przepisu art. 2 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Spółka posiada (dzierżawa i własność) trzy ujęcia wody - studnie głębinowe na terenie Czeladzi. Ponadto kupuje wodę od dwóch dostawców: Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach i P.P.H.U. CEHAMOG sp. z o.o. z siedzibą w Gliwicach. Zaopatrzenie w wodę pokrywane jest z produkcji własnej (52,36%), zakup od innych podmiotów stanowi 47,64% zaopatrzenia (dowód: karty nr 8-9).

Stosownie do art. 6 ust. 1 ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę ZIK Czeladź zawiera z odbiorcami świadczonych przez siebie usług, w tym z konsumentami, pisemne umowy, na podstawie których odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków. Zawierając powyższe umowy Spółka posługuje się wzorcem umownym, nie różnicując umów zawieranych w obrocie konsumenckim i pozakonsumenckim. Jedynie w umowach zawieranych z jednostkami lub zakładami budżetowymi gminy Czeladź, na ich wniosek wprowadza się dodatkowe postanowienie, służące określeniu kwoty umownej brutto. Spółka wykorzystuje jeden wzór umowy, który umożliwia określenie czy umowa dotyczy wyłącznie zaopatrzenia w wodę czy też zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz czy dotyczy ona odbiorcy indywidualnego czy instytucjonalnego (dowód: karty nr 28-30). Spółka poinformowała, że w jednostkowych przypadkach, gdy konieczne jest rozbudowane ustalenie granic przyłącza wodociągowego lub kanalizacyjnego, następuje to w formie załącznika do umowy. Ww. wzorzec stosowany jest w obrocie od dnia 1 stycznia 2008 r. (dowód: karta nr 7). Fakt wykorzystywania wzorca w obrocie potwierdzają przedstawione w toku postępowania przykładowe umowy zawarte na jego podstawie z konsumentem i w obrocie pozakonsumenckim (dowód: karty nr 31-36).

W toku postępowania ustalono, że Spółka świadczy usługi w zakresie dostarczania wody lub odprowadzania ścieków dla 3.071 odbiorców, w tym 2.714 odbiorców to konsumenci w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego (dowód: karta nr 8).

Ustalono, iż § 3 wzorca „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” zawiera alternatywne (stosowane w zależności od rodzaju zawieranej umowy: na czas nieokreślony albo określony) postanowienia o treści, pierwsze: „*Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana: a. przez każdą ze stron za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, b. w każdym czasie za porozumieniem stron, c. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy*”, drugie postanowienie: „*Umowa*

zostaje zawarta na czas określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. w każdym czasie za porozumieniem stron, b. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy”.

Ponadto ustalono, iż § 9 ust. 16 ww. wzorca umowy stanowi, że *„Usługobiorca ponosi odpowiedzialność za wodomierz i reguluje należności za wodę do czasu zawarcia umowy na dostawę wody z następcą Usługobiorcy lub do czasu demontażu wodomierza w terminie ustalonym pisemnie między Stronami”*, a § 17 ust. 4 stanowi, że *„W razie zmiany właściciela (zarządcy, użytkownika nieruchomości, dzierżawcy, najemcy) Usługobiorca jest nadal zobowiązany, z tytułu niniejszej umowy, do regulowania należności za wodę i odprowadzane ścieki do czasu wskazania Usługodawcy swojego następcy prawnego”.*

Ustalono, iż zgodnie z § 16 ust. 3 wzorca umowy *„Wznowienie dostawy wody i przywrócenie odbioru ścieków następuje po: (...) b. w odniesieniu do punktu 1 b, w ciągu 48 godzin po udokumentowanym przez Usługobiorcę uiszczeniu należnych wobec Usługodawcy kwot wraz z odsetkami ustawowymi oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę z związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”.*

Ustalono również, że we wzorcu umowy brak jest pełnej informacji dotyczącej prawa wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia.

Spółka w piśmie z dnia 10.02.2010 r. poinformowała, iż podjęła działania zmierzające do wprowadzenia do treści stosowanego wzorca umowy i zawartych umów o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków zmian polegających na:

- wykreśleniu § 3 pkt c, § 7 ust. 2, § 9 ust. 16, § 10 ust. 7 zd. 2, § 15 ust. 2, § 17 ust. 3 i 4 oraz § 19 ust. 2;
- zmianie treści § 3 pkt a, § 6 ust. 1 pkt b tiret 2, § 8 ust. 2, § 9 ust. 9-10, § 10 ust. 4, § 10 ust. 7 zd. 1, § 11, § 12 ust. 1,3 i 5, § 16 ust. 3 oraz § 17 ust. 5 pkt 1;
- powołaniu w treści umowy podstawy prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Ponadto Spółka zobowiązała się do przedstawienia odbiorcom aneksów do dotychczas zawartych umów, uwzględniających powyższe zmiany, a także do *„podjęcia wszelkich innych działań zmierzających do wyeliminowania z obrotu gospodarczego postanowień umów mogących naruszać przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów”.* Działania w zakresie aneksowania umów Spółka zobowiązała się zakończyć do dnia 31 marca 2010 r. (dowód: karta nr 37).

Spółka w piśmie z dnia 17.02.2010 r. przedstawiła nowy wzorzec umowy i uchwałę Zarządu Zakładu Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. Nr 5/2010 z dnia 16.02.2010 r. w sprawie ustalenia obowiązującego w Zakładzie Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. wzoru umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Zgodnie z § 2 tej uchwały weszła ona w życie z dniem 16.02.2010 r. (dowód: karty nr 47-50).

W nowym wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków Spółka wprowadziła między innymi następujące zmiany:

- 1) W § 3 nowego wzorca kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie zmieniono na następujące: *„Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony/określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. przez Usługobiorcę w każdym czasie, a uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniem, b. przez Usługodawcę z ważnych powodów skutkujących trwałą niemożnością wykonywania umowy, za uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniem, c. w każdym czasie za porozumieniem stron”.*

- 2) W nowym wzorcu umowy brak jest postanowienia przewidującego, że usługobiorca ponosi odpowiedzialność za wodomierz i reguluje należności za wodę do czasu zawarcia umowy na dostawę wody z następcą usługobiorcy lub do czasu demontażu wodomierza w terminie ustalonym pisemnie między stronami, a także przewidującego, iż w razie zmiany właściciela (zarządcy, użytkownika nieruchomości, dzierżawcy, najemcy) usługobiorca jest nadal zobowiązany, z tytułu zawartej umowy, do regulowania należności za wodę i odprowadzane ścieki do czasu wskazania usługodawcy swojego następcy prawnego.
- 3) W nowym wzorcu umowy w § 16 ust. 3 pkt b usunięto wyrazy „...oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”.
- 4) W nowym wzorcu umowy zamieszczono wyczerpującą informację o prawie wstępu osób reprezentujących przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, poprzez nadanie następującej treści § 9 ust. 8 wzorca umowy:

„Usługobiorca zobowiązuje się do: (...)

8. Umożliwienia przedstawicielom Usługodawcy, po okazaniu przez nich legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia podpisanego przez organ zarządzający Usługodawcy, określającego czynności konieczne do wykonania, wstępu wraz z niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości lub do pomieszczeń Usługobiorcy w celu:

- zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego;*
- przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czterpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów;*
- przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez Usługodawcę;*
- sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci;*
- odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczenie wody do lokalu.*

Czynności kontrolne Usługodawca przeprowadza w dniach i godzinach pracy obowiązujących w jednostce kontrolowanej, w sposób nie zakłócający pracy tej jednostki. Czynności kontrolne w lokalu mieszkalnym Usługodawca może przeprowadzić w godzinach 08.00-18.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy”.

W piśmie z dnia 20.03.2010 r. Spółka poinformowała o wprowadzeniu zmian do treści „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków” na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Czeladzi nr LXIII/1113/2010 z dn. 25.02.2010 r. oraz przedstawiła przykładowy aneks do umowy zawartej z konsumentem, przesyłając podpisany Aneks nr 01 do umowy nr 21772 o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Zgodnie z § 4 aneksu, wchodzi on w życie z dniem 31 marca 2010 r. Spółka poinformowała, że prowadzi prace organizacyjne mające na celu faktyczne zawarcie aneksów do umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w zadeklarowanym przez przedsiębiorcę terminie. Jednocześnie ZIK Czeladź podniósł, że „*jest spółką krótko działającą na rynku i dopiero gromadzącą doświadczenie niezbędne dla prawidłowego prowadzenia działalności. Dokonana w styczniu 2010 r. zmiana składu Zarządu Spółki w sposób znaczący przyczyni się do lepszego dostosowania działalności Spółki do obowiązującej wykładni przepisów prawa oraz zapobieżenia w przyszłości naruszeniom zakazów przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów*” (dowód: karty nr 51-54).

W piśmie z dnia 11.05.2010 r. Spółka oświadczyła, że do dnia 11.05.2010 r. sporządziła i doręczyła bądź przesłała wszystkim odbiorcom (w tym konsumentom) aneksy do umów na

dostawę wody i odprowadzania ścieków, zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik do pisma Spółki z dnia 20.03.2010 r. (dowód: karta nr 57). Spółka poinformowała także, że 1084 odbiorców podpisało dotąd zaproponowane im aneksy, a także iż podjęto „intensywne działania zmierzające do uzyskania akceptacji aneksów oraz ich podpisania przez pozostałych odbiorców”, polegające na:

- prowadzeniu kampanii informacyjnej podczas spotkań z mieszkańcami i wykonywania czynności służbowych przez pracowników Spółki;
- opublikowaniu informacji na stronie internetowej przedsiębiorcy;
- planowanym umieszczeniu stosownego ogłoszenia w lokalnej gazecie „Echo Czeladzi”.

Spółka podniosła w ww. piśmie, że przewiduje zakończenie aneksowania wszystkich obowiązujących umów do dnia 31 sierpnia 2010 roku (dowód: karta nr 57). W piśmie z dn. 12.08.2010 r. Spółka zwróciła się z prośbą o odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej (dowód: karta nr 77).

W toku przeprowadzonego postępowania ZIK Czeladź oświadczył, iż w 2009 roku osiągnął przychód w wysokości 12 110 385,63 zł (słownie: dwanaście milionów sto dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt trzy grosze). Ponadto Spółka oświadczyła, że wysokość osiągniętego przez nią w 2009 roku przychodu z tytułu działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wyniosła 12 004 187,22 zł (słownie: dwanaście milionów cztery tysiące sto osiemdziesiąt siedem złotych dwadzieścia dwa grosze). Osiągnięty w 2009 roku przychód Spółki ustalono na podstawie rachunku zysków i strat Spółki za 2009 rok. Spółka podniosła, iż „przychody z tytułu usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków nie pokrywają nawet kosztów bieżącej działalności operacyjnej, wobec czego Spółka zanotowała w roku 2009, jak również 2008, stratę” (dowód: karty nr 47-48).

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Konsumentem w rozumieniu ww. ustawy jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, zgodnie z art. 22¹ Kodeksu cywilnego w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Uznanie określonego działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wymaga wykazania, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki:

- oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

- praktyka musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów,
- zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2007r. Nr 155, poz. 1095 z późn. zm.) wynika, że przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która we własnym imieniu wykonuje działalność gospodarczą. W rozważanym przypadku podmiot będący stroną postępowania bez wątplenia posiada status przedsiębiorcy, gdyż jest to spółka prawa handlowego prowadząca działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, a więc podmiot prawa odznaczający się wyodrębnieniem organizacyjnym i majątkowym, prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą. Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem kontroli dokonywanej na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Kolejną przesłanką, jaką należy wziąć pod uwagę w niniejszej sprawie jest uprawdopodobnienie, iż kwestionowane zachowania przedsiębiorcy godzą w interesy konsumentów oraz, że zagrożone są zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa antymonopolowa nie objaśnia znaczenia pojęć „godzenia w interesy konsumentów” oraz „zbiorowego interesu konsumentów”. Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

Wskazówki co do tego, jak należy pojmować zbiorowy interes konsumentów zawarte są natomiast w art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który stanowi, że nie jest zbiorowym interesem suma indywidualnych interesów konsumentów. W wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07) Sąd Najwyższy wskazał, iż wystarczające dla stwierdzenia, że ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów konsumentów powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów) wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. W ww. wyroku Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż sformułowanie: „*nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów*” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, iż potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

Zgodnie z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego przez interes zbiorowy należy rozumieć zatem interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było

skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do grupy adresatów wyodrębnionych za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Działanie o takim charakterze jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków danej zbiorowości. Przy tym zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom pewnego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

Bezprawność działań

Ostatnią z przesłanek, jakie należy rozważyć w celu uprawdopodobnienia naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność podejmowanych przez przedsiębiorcę zachowań. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów „muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa”¹.

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów². Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem³.

W art. 24 ust. 2 ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Katalog ten nie jest jednak wyczerpujący. Ustawodawca posłużył się tutaj terminem „w szczególności”, co oznacza, że ma on charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę określoną w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działań, które naruszyły przepisy innych aktów prawnych. Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów”⁴.

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35. Por. również: M. Szydło: Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.

² Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

³ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

⁴ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego⁵. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje ponadto strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i bezprawność działań przedsiębiorcy zostaną poniżej omówione osobno dla każdego ze stawianych zarzutów.

Ad I.

W przedmiotowym postępowaniu pierwszy z postawionych Zakładowi Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi zarzut stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polega na tym, iż we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, zamieszczono postanowienie o treści: „Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana: a. przez każdą ze stron za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, b. w każdym czasie za porozumieniem stron, c. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy” oraz „Umowa zostaje zawarta na czas określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. w każdym czasie za porozumieniem stron, b. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy”, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.).

Analizując przesłankę **bezprawności** kwestionowanego zachowania Spółki należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a odbiorcą usług.

Zgodnie z art. 8 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, jeżeli:

- a. przyłącze wodociągowe lub kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- b. odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- c. jakość odprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- d. został stwierdzony nielegalny pobór wody, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się terminem „w szczególności” lub podobnym. Oznacza to, że ww. katalog ma charakter zamknięty. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może zaprzestać świadczenia usług na rzecz odbiorców w innych przypadkach niż określone w ustawie. Skoro tylko w wymienionych enumeratywnie przypadkach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć wodę lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, to też tylko w tych samych przypadkach można umowę wypowiedzieć. Przyczyny wypowiedzenia umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne są więc

⁵ Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. akt I PKN 267/2001).

enumeratywnie wyliczone⁶. Rozwiązanie umowy oznacza praktycznie zaprzestanie świadczenia usługi dostarczania wody lub odprowadzania ścieków.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym umowa może być rozwiązana przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w razie „*rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy*” (co skutkuje odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego) nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Zdarzenia, objęte hipotezami powołanego wyżej przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego i nie odnoszą się w sposób ogólny do rażącego naruszenia postanowień umowy przez odbiorcę. Oznacza to, że kwestionowane postanowienie umowne może statuować możliwość przekroczenia przez Spółkę jej ustawowych kompetencji jako dostawcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje bowiem możliwość podjęcia działań powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacjach, które nie zostały objęte art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Okoliczności rażącego naruszenia przez konsumenta postanowień umowy są dużo szersze niż wymienione w sposób enumeratywny w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę przesłanki pozwalające na odcięcie dostawy wody i wstrzymanie odbioru ścieków. Skoro ustawodawca w treści ww. przepisu przewidział określone sankcje za określone naruszenia, za niedopuszczalne należy uznać, aby Spółka w treści umowy określała sankcje o większej wadze za mniejsze naruszenia. Rażące naruszenie przez odbiorcę postanowień umowy wyrażać się może w postaci uchybień, w stosunku do których nieadekwatne są tak poważne konsekwencje jak wypowiedzenie umowy i wstrzymanie świadczenia usług przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Stąd w ocenie Prezesa Urzędu pozbawienie konsumentów przysługującej im z mocy ustawy ochrony przed odcięciem dostawy wody, będącym skutkiem rozwiązania umowy na skutek wypowiedzenia jej przez przedsiębiorcę, poprzez sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę uregulowanie we wzorcu umowy określenie przypadku, w którym Spółka może odciąć przyłącze wody od sieci, świadczy o bezprawności kwestionowanego postanowienia umownego.

Zachowanie Spółki **godzi w interesy konsumentów**, gdyż stosowanie we wzorcu umowy kwestionowanej klauzuli pozbawia odbiorców możliwości korzystania z usługi o charakterze powszechnym, niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania każdego gospodarstwa domowego i przedsiębiorcy, w sytuacji – gdy zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa – nie byłoby pozbawieni dostarczania wody i odbierania ścieków. Działanie przedsiębiorcy, nie respektujące tej ochrony należy uznać za godzące w interesy konsumentów, gdyż wywołuje negatywne skutki w sferze praw konsumentów.

W przedmiotowej sprawie zakwestionowane zachowanie Spółki dotyczy zbiorowego interesu konsumentów, gdyż skierowane jest do szerokiego ich kręgu. Stosowane praktyki wymierzone są zatem we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych przez Spółkę usług, z którymi zawarto umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków na podstawie wzorca zakwestionowanego w toku niniejszego postępowania, jak również w jej potencjalnych kontrahentów. Zakwestionowane zachowania podejmowane są w sposób powtarzalny i powszechny, co wynika zresztą z samej natury wzorca umowy, jakim posługuje się Spółka w obrocie gospodarczym. Jest on skierowany do szerokiego kręgu odbiorców, co z założenia oznacza, iż działanie przedsiębiorcy jest ustalone, jednakowe i powtarzalne we wszystkich przypadkach, gdy dany wzór umowy znajduje zastosowanie. Wskazuje to na naruszenie w przedmiotowej sprawie interesu publicznego, przez który należy rozumieć prawo wszystkich

⁶ Bartosz Rakoczy: *Charakterystyka umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, Radca prawny, 4/2005.

odbiorców przedsiębiorstwa (konsumentów) do korzystania z jego usług, którego to prawa mogą zostać pozbawieni wyłącznie na podstawie przepisów prawa.

W powyższym kontekście podkreślenia wymaga, iż usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków są usługami o charakterze użyteczności publicznej. Z uwagi na swój charakter usługi te są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania wszystkich gospodarstw domowych. Dostęp do wody to podstawowa życiowa potrzeba każdego człowieka⁷. To dodatkowo przesądza o uznaniu, że kwestionowane przez Prezesa Urzędu zachowania dotyczą ogółu konsumentów jako zbiorowości.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż kwestionowane zachowanie ZIK Czeladź stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stosownie do art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 tej ustawy wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 ww. ustawy decyzji, o której mowa w art. 26 nie wydaje się, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24. W takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W toku postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego z urzędu pod sygn. akt RKT-400-04/10/MZ, Spółka poinformowała pismem z dnia 17.02.2010 r., że na podstawie uchwały Zarządu Zakładu Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. Nr 5/2010 z dnia 16.02.2010 r., **z dniem 16 lutego 2010 r.** wprowadzono do stosowania w obrocie nowy wzorec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (dowód: karty nr 47-50). Powyższe dało podstawy do przyjęcia, że z tym dniem doszło do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej w tym punkcie.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.

Ad II.

Kolejne dwa zarzuty postawione Spółce dotyczą stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na zamieszczeniu we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowień o treści: *„Usługobiorca ponosi odpowiedzialność za wodomierz i reguluje należności za wodę do czasu zawarcia umowy na dostawę wody z następcą Usługobiorcy lub do czasu demontażu wodomierza w terminie ustalonym pisemnie między Stronami”* (pkt II ppkt a sentencji decyzji) oraz *„W razie zmiany właściciela (zarządcy, użytkownika nieruchomości, dzierżawcy, najemcy) Usługobiorca jest nadal zobowiązany, z tytułu niniejszej umowy, do regulowania należności za wodę i odprowadzane ścieki do czasu wskazania Usługodawcy swojego następcy prawnego”* (pkt II ppkt b sentencji decyzji).

Punktem wyjścia dla oceny bezprawności zachowania Spółki był w ocenie Prezesa Urzędu przepis art. 6 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, zgodnie z którym umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków może być zawarta z osobą, która posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, do której ma być dostarczana woda lub z której mają być odprowadzane ścieki, albo z osobą, która korzysta z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę nie definiuje pojęcia następcy usługobiorcy. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem zawarcie umowy dotyczącej nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym jest możliwe przez osobę, korzystającą z takiej nieruchomości.

⁷ Por. wyrok SOKiK z dn. 20 marca 2008 r. (sygn. akt XVII AmA 78/07)

Zachowanie przedsiębiorcy wodociągowo-kanalizacyjnego polega na nałożeniu określonych obowiązków (odpowiedzialność za wodomierz i konieczność regulowania należności za dostarczaną wodę i odprowadzane ścieki) na konsumenta po rozwiązaniu umowy z przedsiębiorcą, a więc na osobę nie będącą już stroną umowy o dostawę wody lub odprowadzanie ścieków. W związku z powyższym opisane zachowanie Spółki nie jest objęte dyspozycją powołanego wyżej przepisu art. 6 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, określającego wyłącznie podmioty, które uprawnione są do zawierania umowy o dostarczania wody i odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 83 ustawy z dn. 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.). Na podstawie przepisu art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy z jakiegokolwiek przyczyny stało się ono bezprzedmiotowe. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego oznacza, że brak jest któregoś z elementów pozwalających na rozstrzygnięcie sprawy co do jej istoty.

Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt III SA 2225/01) stwierdził, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia. Bezprzedmiotowość wynika z przyczyn podmiotowych lub przedmiotowych. Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego to brak przedmiotu postępowania. Tym przedmiotem jest zaś konkretna sprawa, w której organ administracji państwowej jest władny i jednocześnie zobowiązany rozstrzygnąć na podstawie przepisów prawa materialnego o uprawnieniach lub obowiązkach indywidualnego podmiotu.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu postawił zarzut stosowania dwóch praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na zobowiązaniu konsumenta do ponoszenia odpowiedzialności za wodomierz i regulowania należności za wodę do czasu zawarcia umowy z jego następcą bądź do czasu wskazania przedsiębiorcy swego następcy prawnego. W toku prowadzonego postępowania stwierdzono jednak, że takie działanie Spółki nie narusza dyspozycji art. 6 ust. 4 ustawy o zbiorowym dostarczaniu wody i w związku z tym nie może świadczyć o stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki Prezes Urzędu stwierdził, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że stosowana praktyka w zakresie objętym niniejszym postępowaniem jest bezprawna. W związku z faktem, że nie zaistniała przesłanka bezprawności działań przedsiębiorcy, zasadne jest umorzenie postępowania w tym zakresie.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Ad III.

Kolejny zarzut postawiony Spółce dotyczy stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na zamieszczeniu we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowienia o następującej treści: *„Wznowienie dostawy wody i przywrócenie odbioru ścieków następuje po: (...) w odniesieniu do punktu 1 b, w ciągu 48 godzin po udokumentowanym przez Usługobiorcę uiszczeniu należnych wobec Usługodawcy kwot wraz z odsetkami ustawowymi oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę z związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”*, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.). Powoływany wyżej punkt 1 b dotyczy sytuacji, gdy dostawę wody

odcięto z powodu nie uiszczenia opłat za dwa pełne okresy obrachunkowe następujące po dniu otrzymaniu upomnienia w sprawie uregulowania zaległych opłat.

Punktem wyjścia dla oceny **bezprawności** zachowania Spółki jest w ocenie Prezesa Urzędu przepis art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Zgodnie z tym przepisem, że może to nastąpić gdy:

- 1) przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.

Powyższy katalog ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez dostawcę usług w treści umowy. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie może zaniechać świadczenia usług na rzecz odbiorców w innych przypadkach niż określone w powyższym przepisie. Oznacza to, że jeżeli brak jest podstaw do odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego tj. nie występują przesłanki wymienione w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, istnieje po stronie dostawcy usług obowiązek świadczenia usług wodociągowych i kanalizacyjnych na rzecz odbiorcy. Skoro bowiem art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę stanowi, w jakich przypadkach dostawca usług może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącze kanalizacyjne, to *a contrario* z przepisu tego wynika, iż po ustaniu wymienionych w nim okoliczności przedsiębiorstwo zobowiązane jest do wznowienia świadczenia usług. Po usunięciu przyczyn, które spowodowały wstrzymanie świadczenia usług brak jest bowiem ustawowych przesłanek, które wskazywałyby na to, że odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego jest uzasadnione i powinno być kontynuowane.

ZIK Czeladź wprowadza natomiast dodatkowy warunek, od spełnienia którego uzależnia ponowne uruchomienie dostawy wody i odbioru ścieków w postaci obowiązku pokrycia przez odbiorcę opłaty za odcięcie i przywrócenie świadczenia tych usług. Stosownie do przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę zaniechanie uiszczenia takiej opłaty nie stanowi natomiast przesłanki, w przypadku wystąpienia której przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne uprawnione jest do nieświadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przyczyną wstrzymania dostawy wody i odprowadzania ścieków nie może być nieuiszczenie przez odbiorcę opłaty z tytułu odcięcia i ponownego uruchomienia usług wodociągowych i kanalizacyjnych. Z chwilą, gdy ustają zdarzenia opisane w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, to jest odbiorca usług uiszcza zaległe należności za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki, ustają przyczyny uzasadniające wstrzymanie świadczenia usług, a zatem z tą chwilą Spółka zobowiązana jest do wznowienia świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Uruchomienie dostawy wody lub odbioru ścieków dopiero po pokryciu przez odbiorcę określonych kosztów jest zatem równoznaczne z tym, iż przedsiębiorstwo przyznaje sobie prawo do nieświadczenia usług w przypadkach nieprzewidzianych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Odrębną kwestią jest dochodzenie od odbiorcy kosztów ponownego uruchomienia świadczenia usług. Prezes Urzędu nie kwestionuje samej zasadności pobierania przez Spółkę opłaty z tytułu wznowienia dostawy wody i odbioru ścieków, a jedynie fakt, iż od uiszczenia tej opłaty Spółka uzależnia wznowienie świadczenia usług na rzecz odbiorcy, pomimo iż – jak wykazano powyżej – już samo ustanie przyczyn będących podstawą do odcięcia dostawy wody i

zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego powinno skutkować ponownym uruchomieniem dostaw wody i odbioru ścieków.

Zachowanie Spółki **godzi w interesy konsumentów**, gdyż konsument zgodnie z kwestionowanym postanowieniem umowy o dostarczanie wody i odbiór ścieków, po uregulowaniu zaległych należności finansowych wobec przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, nie otrzymuje ponownego dostępu do świadczonych przez Spółkę usług. Dzieje się tak, pomimo iż zgodnie z powołanym wyżej art. 7 ustawy o zbiorowym dostarczaniu wody, przepisy powszechnie obowiązującego prawa nie nakładają na konsumenta dodatkowych obowiązków, od których spełnienie uzależnione byłoby przywrócenie usług.

Biorąc pod uwagę powszechny charakter świadczenia usług dostarczania wody oraz jej niezbędność w codziennym funkcjonowaniu każdego konsumenta, brak możliwości zrezygnowania z korzystania z tego towaru i niemożność zastąpienia wody towarem o częściowej choćby substytucyjności, w ocenie Prezesa Urzędu wprowadzone przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne umowne pozbawienie konsumenta prawa dostępu do przedmiotowej usługi godzi w interesy zbiorowe konsumentów, rozumiane jako prawo do korzystania z usługi dostarczania wody i odprowadzania ścieków na zasadach określonych w przepisach o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. Stosowana przez Spółkę praktyka wymierzona jest we wszystkich rzeczywistych odbiorców świadczonych usług, z którymi zawarto umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków na podstawie wzorca stosowanego w obrocie konsumenckim, jak również w potencjalnych kontrahentów ZIK Czeladź.

W toku postępowania wyjaśniającego, przeprowadzonego z urzędu pod sygn. akt RKT-400-04/10/MZ, Spółka poinformowała pismem z dnia 17.02.2010 r., że na podstawie uchwały Zarządu Zakładu Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. Nr 5/2010 z dnia 16.02.2010 r., **z dniem 16 lutego 2010 r.** wprowadzono do stosowania w obrocie nowy wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (dowód: karty nr 47-50). Powyższe dało podstawy do przyjęcia, że z tym dniem doszło do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej w tym punkcie.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie III sentencji niniejszej decyzji.

Ad IV

Ostatni zarzut postawiony Spółce dotyczy stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na nie zamieszczaniu w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami – wbrew wymogowi określonemu w art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.) – pełnej informacji na temat praw i obowiązków stron umowy poprzez zaniechanie objęcia treścią ww. umów pełnej informacji na temat prawa wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Analizując przesłankę **bezprawności** zachowania Spółki należy wskazać, iż zgodnie z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, po okazaniu legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia, mają prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego należących do osób, o których mowa w art. 6 ust. 2 i 4-7 tej ustawy, w celu:

- 1) zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego;
- 2) przeprowadzenia kontroli urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów;

- 3) przeprowadzenia przeglądów i napraw urządzeń posiadanych przez to przedsiębiorstwo;
- 4) sprawdzenia ilości i jakości ścieków wprowadzanych do sieci;
- 5) odcięcia przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenia plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu;
- 6) usunięcia awarii przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego, jeżeli umowa, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, tak stanowi.

Zgodnie z § 9 ust. 8 zawieranych przez Spółkę umów do obowiązków usługobiorcy należy „*umożliwienie upoważnionym przedstawicielom Usługodawcy dostępu wraz z niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości Usługobiorcy w celu wykonania czynności związanych z eksploatacją, konserwacją i usuwaniem awarii urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących własnością Usługodawcy oraz dokonania odczytu wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego*”. Ponadto, zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 7 regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Czeladź odbiorca jest obowiązany umożliwić „*osobom reprezentującym przedsiębiorstwo prawo wstępu na teren nieruchomości i do pomieszczeń w celach określonych przepisami ustawy oraz niniejszego regulaminu*” (w brzmieniu przed zmianą wynikającą z uchwały Rady Miejskiej w Czeladzi Nr LXIII/1113/2010 z dn. 25.02.2010 r.).

W umowie brak określenia następujących celów: zainstalowanie lub demontaż wodomierza głównego, a także odcięcie przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego lub założenie plomb na zamkniętych zaworach odcinających dostarczanie wody do lokalu. Wprawdzie konsument jest poinformowany o konieczności udostępnienia nieruchomości do wykonywania czynności związanych z już istniejącym wodomierzem głównym, jednak w umowie nie przewidziano wyraźnie, że ma także obowiązek udostępnienia pomieszczeń lub nieruchomości w celu zainstalowania lub demontażu wodomierza głównego. Należy także zauważyć, że w stosowanych w obrocie konsumenckim umowach nie zawarto informacji o konieczności okazania legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia przez osobę reprezentującą przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, co jest obowiązkiem wynikającym z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę umowa, na podstawie której odbywa się dostawa wody i odbiór ścieków powinna zawierać postanowienia dotyczące praw i obowiązków stron umowy. Przepis powyższy sformułowany w sposób ogólny, bez sprecyzowania, jakie prawa i obowiązki powinny zostać określone w treści umowy. Z tego względu – biorąc pod uwagę kryterium ochrony interesów konsumentów, którzy za pośrednictwem umowy powinni otrzymać pełną i wyczerpującą informację na temat jej warunków – powołany przepis powinno się interpretować się szeroko. Ustalając treść warunków umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne mając na uwadze ochronę interesów słabszych uczestników rynku, powinny zatem – realizując wymogi określone w art. 6 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę – dążyć do tego, aby za pośrednictwem umowy konsumenci otrzymali komplet informacji na temat warunków umowy, do której przystępują. Jednocześnie bez znaczenia pozostaje, czy warunki te wynikają z autonomicznej woli przedsiębiorcy czy też z powszechnie obowiązujących przepisów prawa, jeżeli przepisy te zawierają istotne z punktu widzenia interesów konsumentów uregulowania i kształtują treść stosunku prawnego z dostawcą usług.

Należy zwrócić uwagę, iż w wyroku z dnia 27 października 2005 r. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sygn. akt XVII AmA 78/04) uznał, że działaniem bezprawnym jest niezamieszczenie w umowie o dostawie wody i odbiorze ścieków wszystkich postanowień dotyczących praw i obowiązków stron umowy, które wynikają z regulaminu, a które rzutują na dochodzenie przez konsumenta jego praw.

Zamieszczone w umowie informacje powinny być w ocenie Prezesa Urzędu pełne i wyczerpujące tak, aby zagwarantować konsumentom należyty poziom wiedzy i należyty poziom ochrony bez pominięcia istotnych z ich punktu widzenia regulacji. Za taką istotną z punktu widzenia interesów konsumenta regulację dotyczącą praw i obowiązków stron umowy należy uznać powołany wyżej art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Zachowanie Spółki **godzi w interesy konsumentów**, gdyż nie zamieszczenie w treści umów szczegółowych informacji, o których mowa powyżej świadczy o tym, że konsumenci nie są informowani o całości ciążących na nich obowiązków oraz uprawnieniach i obowiązkach dostawcy usług. Zawierając umowę odbiorca nie otrzymuje kompletnej informacji o tym, kto, na jakiej podstawie oraz w celu przeprowadzenia jakich czynności może żądać wstępu na teren należących do odbiorcy nieruchomości i obiektów, a także, jakimi dokumentami powinna się legitymować osoba chcąca przeprowadzić te czynności, o czym mowa w powołanych wyżej przepisach ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę. W obrocie konsumenckim zachodzi potrzeba objęcia treścią umowy wszystkich istotnych elementów stosunku zobowiązaniowego, w tym praw i obowiązków stron umowy wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Konsument zawierając umowę powinien mieć bowiem możliwość dowiedzenia się o wszystkich elementach umowy, której jest stroną, tak aby mógł w pełni realizować swoje prawa oraz należycie wykonywać swoje obowiązki bez narażania się na sankcje. Niepodawanie w umowach pełnej informacji na temat praw i obowiązków dostawcy i odbiorcy usług, w tym procedur i warunków kontroli urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych jest zatem naruszeniem art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

Nieznajomość przez konsumentów całości ich obowiązków w zakresie umożliwienia przedstawicielom Spółki wstępu na teren nieruchomości zajmowanych przez konsumentów, jak również brak wiedzy na temat warunków i procedur takich kontroli (obowiązek okazania legitymacji służbowej i pisemnego upoważnienia) wiąże się możliwością wystąpienia negatywnych skutków po stronie konsumentów. Brak znajomości opisanych praw i obowiązków stron umowy doprowadzić może bowiem do sytuacji, w której konsumenci nie będą wykonywać swoich obowiązków, o istnieniu których nie mieli możliwości zapoznania się w oparciu o treść umowy, jak również, że nie będą egzekwować od przedsiębiorcy przewidzianych w przepisach prawa standardów i procedur postępowania. Niewiedza w powyższym zakresie może również narazić konsumentów na kontrolę przez osobę nieupoważnioną do jej przeprowadzenia.

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że kwestionowane zachowanie ZIK Czeladź stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku postępowania Spółka oświadczyła w piśmie z **dnia 11 maja 2010 r.**, że do tego dnia sporządziła i doręczyła bądź przesłała wszystkim odbiorcom (w tym konsumentom) aneksy do umów na dostawę wody i odprowadzania ścieków, zgodne z wzorem przesłanym pismem Spółki z dnia 20.03.2010 r. (dowód: karta nr 57). Powyższe dało podstawy do przyjęcia, że z tym dniem doszło do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów rozważanej w tym punkcie.

W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie IV sentencji niniejszej decyzji.

II. Zgodnie z treścią art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, **karę pieniężną** w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 tejże ustawy.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniana jest wysokość nakładanych na przedsiębiorców kar. Norma

prawna wynikająca z art. 111 ww. ustawy stanowi jedynie, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa między innymi w art. 106 należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Wskazać również należy, że kara pieniężna może być nałożona na przedsiębiorcę niezależnie od tego, czy dopuścił się naruszenia przepisów ustawy umyślnie, czy też nieumyślnie. Nałożona przez Prezesa Urzędu kara powinna ponadto pełnić funkcję represyjną (tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), a także prewencyjną, dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości). W zależności od stopnia naruszenia przepisów ustawy, ustala się funkcję prewencyjną lub represyjną za wiodącą.

W punktach I i III-IV sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Zakład Inżynierii Komunalnej sp. z o.o. z siedzibą w Czeladzi praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawy do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy antymonopolowej.

Ustalając wymiar kar pieniężnych Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych praktyk. W kontekście analizy wagi stwierdzonego naruszenia wzięto także pod uwagę okoliczność, iż naruszenia dopuścił się przedsiębiorca o bardzo silnej pozycji rynkowej, działający w warunkach monopolu naturalnego. W związku z tym po stronie konsumentów brak jest możliwości wyboru alternatywnego dostawcy usług, co również wpływa na dotkliwość zakwestionowanych praktyk. Uwzględniono także specyfikę rynku, na jakim doszło do naruszenia konkurencji. Zważono, że usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, których dotyczą stwierdzone naruszenie, należą do usług użyteczności publicznej, które są świadczone w sposób powszechny i które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania wszystkich gospodarstw domowych. Stwierdzone naruszenia dotyczą zatem towaru, który należy uznać za niezbędny z punktu widzenia konsumentów, z którego nie mogą oni zrezygnować i którego nie mogą oni zastąpić towarem o częściowej choćby substytucyjności. Jednocześnie wzięto także pod uwagę geograficzny zasięg działania Spółki, który ogranicza terytorialny zasięg oddziaływania przedsiębiorcy do wymiaru lokalnego. Prezes Urzędu wziął pod uwagę także okres stosowania stwierdzonych naruszeń, wynikający z ustalenia, że kwestionowany wzorzec wprowadzono do obrotu w dn. 1 stycznia 2008 r.

W powyższym kontekście wzięto pod uwagę, iż stosowane przez Spółkę naruszenia zbiorowych interesów konsumentów mają miejsce na etapie zawierania kontraktu i polegają na mającym wpływ na treść kontraktu naruszeniu przepisów prawa. Oceniając wagę naruszenia Prezes Urzędu miał również na względzie, iż zakwestionowane praktyki wymierzone są we wszystkich konsumentów korzystających z usług Spółki, a zatem mają charakter powszechny.

Z uwagi na różnorodność stosowanych przez przedsiębiorcę praktyk, konieczne stało się wymierzenie trzech kar pieniężnych.

1. **Pierwsza kara** określona w niniejszej decyzji jest wymierzana w związku ze stosowaniem przez przedsiębiorcę praktyki naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonej w pkt. I niniejszej decyzji.

Praktyka ta polega na zamieszczeniu we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowienia o treści: „Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana: a. przez każdą ze stron za jednomiesięcznym wypowiedzeniem, b. w każdym czasie za porozumieniem stron, c. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy” oraz „Umowa zostaje zawarta na czas określony do dnia ... i może być rozwiązana: a. w każdym czasie

za porozumieniem stron, b. bez wypowiedzenia w przypadku rażącego naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy”.

Prezes Urzędu zważył, iż w wyniku powyższego zachowania sytuacja konsumentów została osłabiona, gdyż umowa o dostarczania wody i odbiór ścieków może zostać rozwiązana w sytuacji nie przewidzianej powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Rozwiązanie umowy jest równoznaczne z zaprzestaniem dostarczania wody lub odbierania ścieków, a więc pozbawia konsumenta dostępu do towaru, korzystanie z którego jest podstawową życiową potrzebą każdego człowieka.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2009 r. Ponieważ w 2009 roku Spółka uzyskała przychód netto w wysokości **12 110 385,63 zł** (słownie: dwanaście milionów sto dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt trzy grosze) maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę w oparciu o ww. przepis wynosi **1 211 038,56 zł** (słownie: jeden milion dwieście jedenaście tysięcy złotych pięćdziesiąt sześć groszy).

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie **0,06%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2009 r., czyli kwotę na poziomie 7 266 zł.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów niezwłocznie po wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez Prezesa Urzędu, w związku z czym kwotę bazową **zmniejszono o 30%**. Okolicznością łagodzącą, która także wystąpiła w niniejszej sprawie, jest aktywne współdziałanie z Prezesem Urzędu, które przyczyniło się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia niniejszego postępowania. Spółka zdecydowanie wykroczyła poza zakres prawidłowego realizowania nałożonych na nią obowiązków. Z własnej inicjatywy przedstawiała dokumenty i wyczerpujące wyjaśnienia ułatwiające przeprowadzenie postępowania, a także szczegółowo informowała o planowanych działaniach. W związku z powyższym kwotę bazową **zmniejszono o 20%**. W sprawie tej nie wystąpiły okoliczności obciążające. Łącznie kwotę bazową **zmniejszono o 50%**, to jest do kwoty 3 633 zł.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W związku z powyższym ustalono wysokość kary na kwotę **3 633 zł** (słownie złotych: trzy tysiące sześćset trzydzieści trzy). W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości **0,03% przychodu** uzyskanego przez ZIK Czeladź w 2009 r. i stanowiąca około **0,3% maksymalnego wymiaru kary** przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie V ppkt. 1 sentencji niniejszej decyzji.

2. Druga kara określona w niniejszej decyzji jest wymierzana w związku ze stosowaniem przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w pkt. III niniejszej decyzji.

Praktyka ta polega na zamieszczeniu we wzorcu „Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków”, stosowanym w obrocie z konsumentami, postanowienia o treści: „Wznowienie dostawy wody i przywrócenie odbioru ścieków następuje po: (...) w odniesieniu do punktu 1 b, w ciągu 48 godzin po udokumentowanym przez Usługobiorcę uiszczeniu należnych wobec Usługodawcy kwot wraz z odsetkami ustawowymi oraz po opłaceniu kosztów poniesionych przez Usługodawcę z związanych z otwarciem przyłącza wodociągowego lub/i kanalizacyjnego”.

Prezes Urzędu zważył, iż w wyniku powyższego zachowania sytuacja konsumentów została osłabiona, ponieważ tym postanowieniem umownym Spółka pozbawiła odbiorcę prawa przywrócenia dostawy wody lub odbioru ścieków, w sytuacji gdy ustają ustawowe przesłanki odciążenia ww. usług, świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Mimo ustania powodów pozbawienia konsumenta możliwości korzystania z tych usług, Spółka wstrzymuje przywrócenie świadczenia dostaw wody lub odbioru ścieków do czasu opłacania kosztów związanych z otwarciem przyłącza. W tym czasie konsument pozbawiony jest możliwości korzystania z usług określonych w kwestionowanym postanowieniu.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2009 r. Ponieważ w 2009 roku Spółka uzyskała przychód netto w wysokości **12 110 385,63 zł** (słownie: dwanaście milionów sto dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt trzy grosze) maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę w oparciu o ww. przepis wynosi **1 211 038,56 zł** (słownie: jeden milion dwieście jedenaście tysięcy złotych pięćdziesiąt sześć groszy).

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie **0,06%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2009 r., czyli kwotę na poziomie **7 266 zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów niezwłocznie po wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez Prezesa Urzędu, w związku z czym kwotę bazową **zmniejszono o 30%**. Okolicznością łagodzącą, która także wystąpiła w niniejszej sprawie, jest aktywne współdziałanie z Prezesem Urzędu, które przyczyniło się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia niniejszego postępowania. Spółka zdecydowanie wykroczyła poza zakres prawidłowego realizowania nałożonych na nią obowiązków. Z własnej inicjatywy przedstawiała dokumenty i wyczerpujące wyjaśnienia ułatwiające przeprowadzenie postępowania, a także szczegółowo informowała o planowanych działaniach. W związku z powyższym kwotę bazową **zmniejszono o 20%**. W sprawie tej nie wystąpiły okoliczności obciążające. Łącznie kwotę bazową **zmniejszono o 50%**, to jest do kwoty **3 633 zł**.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W związku z powyższym ustalono wysokość kary na kwotę **3 633 zł** (słownie złotych: trzy tysiące sześćset trzydzieści trzy). W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości **0,03% przychodu** uzyskanego przez ZIK Czeladź w 2009 r. i stanowiąca około **0,3% maksymalnego wymiaru kary** przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do

możliwości finansowych Spółki. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie V ppkt. 2 sentencji niniejszej decyzji.

3. Trzecia kara określona w niniejszej decyzji jest wymierzana w związku ze stosowaniem przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w pkt. IV niniejszej decyzji.

Praktyka ta polega na nie zamieszczeniu w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawieranych z konsumentami pełnej informacji na temat praw i obowiązków stron umowy poprzez zaniechanie objęcia treścią ww. umów części postanowień określających prawo wstępu na teren nieruchomości lub do obiektu budowlanego przez osoby reprezentujące przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Prezes Urzędu zważył, iż w wyniku powyższego zachowania sytuacja konsumentów została osłabiona, gdyż nie są oni informowani o całości ciążących na nich obowiązków oraz uprawnieniach i obowiązkach przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Oceniając charakter stwierdzonych naruszeń zwrócono uwagę, iż niemożność zapoznania się w treści umowy z całokształtem uprawnień i obowiązków związanych z kwestiami, o jakich mowa w treści postawionych w niniejszej sprawie zarzutów, może prowadzić do niekorzystania przez konsumentów z niektórymi przysługującymi im uprawnieniami, niewykonania spoczywających na nich obowiązków z narażeniem się na sankcje, jak również do nieegzekwowania od dostawcy usług odpowiednich zachowań.

Podstawą obliczenia wysokości niniejszej kary jest przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, tj. w 2009 r. Ponieważ w 2009 roku Spółka uzyskała przychód netto w wysokości **12 110 385,63 zł** (słownie: dwanaście milionów sto dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt trzy grosze) maksymalna kara pieniężna, jaka może zostać nałożona na przedsiębiorcę w oparciu o ww. przepis wynosi **1 211 038,56 zł** (słownie: jeden milion dwieście jedenaście tysięcy złotych pięćdziesiąt sześć groszy).

W związku z powyższym Prezes Urzędu uznał, iż natura naruszenia uzasadnia ustalenie wyjściowego poziomu kary pieniężnej na poziomie **0,05%** przychodu uzyskanego przez Spółkę w 2009 r., czyli kwotę na poziomie **6 055 zł**.

Po ustaleniu kwoty bazowej przystąpiono do analizy, czy w niniejszej sprawie zasły okoliczności łagodzące i obciążające, które mogłyby mieć wpływ na wymiar kary. Okolicznością łagodzącą, która wystąpiła w niniejszej sprawie, jest zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów niezwłocznie po wszczęciu postępowania wyjaśniającego przez Prezesa Urzędu, w związku z czym kwotę bazową **zmniejszono o 30%**. Okolicznością łagodzącą, która także wystąpiła w niniejszej sprawie, jest aktywne współdziałanie z Prezesem Urzędu, które przyczyniło się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia niniejszego postępowania. Spółka zdecydowanie wykroczyła poza zakres prawidłowego realizowania nałożonych na nią obowiązków. Z własnej inicjatywy przedstawiała dokumenty i wyczerpujące wyjaśnienia ułatwiające przeprowadzenie postępowania, a także szczegółowo informowała o planowanych działaniach. W związku z powyższym kwotę bazową **zmniejszono o 20%**. W sprawie tej nie wystąpiły okoliczności obciążające. Łącznie kwotę bazową **zmniejszono o 50%**, to jest do kwoty 3 027 zł.

Na ostatnim etapie sprawdzono, czy kara obliczona w ww. sposób nie przewyższa kary w maksymalnej wysokości, jaka została przewidziana w przepisie art. 106 ust. 1 pkt. 4 ustawy o

ochronie konkurencji i konsumentów. Sytuacja taka nie ma jednak w niniejszym przypadku miejsca.

W związku z powyższym ustalono wysokość kary na kwotę **3 028 zł** (słownie złotych: trzy tysiące dwadzieścia osiem). W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara w wysokości **0,03% przychodu** uzyskanego przez ZIK Czeladź w 2009 r. i stanowiąca około **0,25% maksymalnego wymiaru kary** przewidzianego w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ww. ustawy i współmierna do możliwości finansowych Spółki. Prezes Urzędu uznał, że orzeczona kara powinna pełnić funkcję dyscyplinującą i prewencyjną tak, aby zapobiec w przyszłości stosowaniu podobnych naruszeń. Niniejsza kara powinna pełnić również funkcję edukacyjną i wychowawczą, a także podkreślać naganność zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu zachowania przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono, jak w punkcie V ppkt. 3 sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. Karę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

III. Stosownie do art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ustawy antymonopolowej, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W punktach I i III-IV niniejszej decyzji Prezes Urzędu w wyniku przeprowadzonego przeciwko Zakładowi Inżynierii Komunalnej spółce z o.o. z siedzibą w Czeladzi postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stwierdził naruszenie przez ww. przedsiębiorcę 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 ustawy antymonopolowej pozwalająca na obciążenie Spółki kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa Urzędu wydatki w kwocie 18,80 zł związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją.

W związku z tym postanowiono obciążyć ZIK Czeladź kosztami postępowania w wysokości **18,80 zł** (słownie: osiemnaście złotych osiemdziesiąt groszy).

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie VI sentencji niniejszej decyzji.

Koszty niniejszego postępowania, na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000 w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie VI niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i

konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Maciej Fragsztajn